

L'abisme valencià

EL TEMPS

L'edifici de la Generalitat Valenciana, a la plaça de Manises.

Amb un deute acumulat de més de 21.000 milions d'euros i un dèficit que supera l'1,5% imposat des de Madrid, els responsables de la Generalitat es miren amb preocupació l'inici de 2013, després d'un 2012 en què en fins a tres ocasions la Generalitat ha estat a la vora de declarar-se en suspensió de pagaments.

Ara fa un any aquest setmanari va publicar una entrevista amb qui aleshores era conseller d'economia, Enrique Verdeguer. L'entrevista es va haver de fer en dues fases, atès que el primer dia de trobada el telèfon del conseller no va parar de sonar, sense que el responsable econòmic, amb cara de neguit, es poguera permetre desatendre les telefonades. Aquella primera trobada fou un 27 de desembre i al cap de molt pocs dies s'esclarí el

perquè de tantes trucades i del posat de qui ara ja és ex-conseller. Entre les darreres dates de 2011 i les primeres de 2012 els responsables d'Economia i hisenda de la Generalitat van haver de negociar amb l'estat a corre-cuita per tal que aquest avalara el venciment d'un crèdit de 123 milions amb el Deutsche Bank.

Aquella demanada d'auxili, i el consegüent rescat, fou només el preludi d'un any que ha estat marcat pels problemes

de liquiditat de la Generalitat Valenciana. El govern d'Alberto Fabra ha viscut durant tot el 2012 a la vora del precipici, demanant-se si podria pagar la següent factura o l'enèsim venciment bancari. El dia a dia del president i el seu equip s'ha hagut de limitar a buscar fórmules per evitar el crac de l'administració pública valenciana. La possibilitat d'una fallida, de fet, fa temps que va deixar de ser cosa d'aus de mal averany. El passat octubre, l'interventor de la Generalitat, Salvador Hernández, va admetre en una comissió de les Corts que la Generalitat havia estat fins en tres ocasions en una situació pròxima a la suspensió de pagaments. Si algú haguera d'escriure una crònica d'allò que ha succeït portes endins del Palau, bé podria prendre prestat el títol de l'obra de Ferran Torrent *La vida en l'abisme*.

Què ha provocat aquesta asfíxia? El País Valencià, com la resta de les comunitats autònomes, ha vist caure dràsticament els seus ingressos a causa de la paràlisi econòmica, més encara

en una comunitat autònoma que havia fiat el seu creixement al monocultiu del totxo. Morta i soterrada la gallina dels ous d'or, el País Valencià no ha tingut on sostenir-se. A la caiguda d'ingressos, però, s'hi han de sumar més factors: la ressaca de la borratxera dels grans i sumptuosos esdeveniments, l'absència de diligència en la gestió dels diners públics durant l'etapa de creixement, i un sistema de finançament que perjudica els valencians de fa 25 anys (vegeu requadre en la pàgina 14) van provocar que a data d'1 de gener de 2012 la caixa estiguera buida i ben buida.

I així ha continuat durant tot l'any, fins al punt que la Generalitat ha tingut problemes seriosos a l'hora de satisfer les més elementals de les obligacions. L'any que tot just ha acabat ens deixa imatges com ara els alumnes tapats amb mantes perquè els impagaments de la Generalitat impedièren a l'institut pagar la factura de la calefacció; unes mares protagonitzant un calendari eròtic per cobrir la despesa de l'autobús escolar; o les farmàcies tancades durant quatre setmanes en protesta pels retards de la Conselleria de Sanitat. Pràcticament cap sector social –de les universitats a les persones dependents, passant pels centres de formació o els agricultors– no ha quedat al marge d'una morositat que ha acabat esdevenint una rêmora per a la reactivació d'una economia somorta.

S.O.S. Ateses les circumstàncies, la Generalitat ha hagut de fiar la seua supervivència a l'ajuda procedent de Madrid. Amb els mercats de deute tancats amb pany i clau de fa un any i mig (des de gener de 2012 el deute de la Generalitat Valenciana té la qualificació de bo porqueria), els viatges en AVE i les telefonades al ministeri de Cristóbal Montoro han esdevingut cosa habitual entre els responsables d'Economia i hisenda del govern valencià. Madrid ha esdevingut l'únic salvavides disponible. La urgència del moment ha fet passar per alt la pèrdua d'autonomia dels valencians que es produïa a cada viatge o telefonada. De Madrid han arribat, durant 2012, 4.500 milions d'euros corresponents al Pla de Pagaments de Proveïdors, que va permetre fer aflorar factures que romanien als

Els compromisos de pagament de la Generalitat

L'últim informe de la Sindicatura de Comptes detalla que la Generalitat té compromisos de pagament adquirits per als pròxims anys de **27.370** milions d'euros, dels quals **7.294** s'han de pagar abans de 2015. Aquesta és la distribució per departaments.

		Milions d'euros	
Deute bancari*	16.094,4	Agricultura, Pesca i Alimentació	116,8
Sanitat	6.255,0	Cultura i Educació	78,8
Infraestructures i Transport	2.309,3	Governació	42,6
Educació	1.006,7	Economia, Hisenda i Ocupació	35,8
Benestar Social	576,6	Solidaritat i Ciutadania	11,9
Despeses diverses	406,1	Indústria, Comerç i Innovació	3,0
Justícia, Interior i Adm. Públiques	231,1	Presidència de la Generalitat	2,0
Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge	200,8	Turisme	0,0
TOTAL 27.370			

*Préstec, emissió de deute públic, bons.

Font: Sindicatura de Comptes

L'any 1995 el País Valencià tenia un deute de 2.750 milions (el 6,5% del PIB). En el segon trimestre de 2012 la xifra era de 21.364 milions (20,8%)

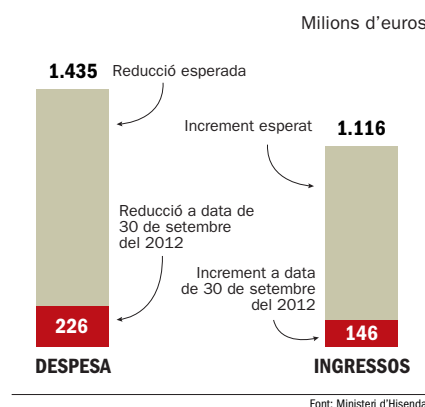
calaixos de feia fins i tot quatre anys. El País Valencià, de fet, va acaparar el 25% del total dels fons habilitats al maig pel govern espanyol.

Ja als mesos d'estiu el ministeri va posar a disposició dels governs autonò-

mics el Fons de Liquiditat Autòmic (FLA), un mecanisme d'assistència financera destinat en primera instància a fer front als venciments de deute, però que, en últim terme, també ha servit per a fer-ho amb altres compromisos. A l'octubre la Generalitat rebé 2.500 milions d'euros i a finals de desembre, altres 437 que van servir per apaivagar els ànims dels molts col·lectius socials que malvivien pels impagaments de la Generalitat. Si als diners del Pla de Proveïdors i del Fons de Liquiditat Autòmic se sumen els crèdits ICO que va rebre en la primera meitat de l'any, el govern valencià ha rebut ajuda financera de l'estat per valor d'uns 10.000 milions d'euros.

Els deutes sense fer de la Generalitat Valenciana

La primavera passada els governs autonòmics es van comprometre a adoptar mesures addicionals per a aconseguir l'objectiu de dèficit de l'1,5% del PIB. El Pla Econòmic-financer de Reequilibri de la Comunitat Valenciana es comprometia a estalviar **2.551** milions d'euros durant 2012.

Font: Ministeri d'Hisenda

Salvar el present, hipotecar el futur. Els fons injectats des de Madrid han servit per a salvar el País Valencià de la bancarrota, però, com han advertit els partits de l'oposició, suposaran una rêmora per al futur. I és que els diners concedits des de Madrid no són una ajuda a fons perdut sinó préstecs amb l'aval de l'estat que caldrà retornar en el futur, amb interessos inclosos. Així, el Pla de Proveïdors suposa a la pràctica convertir un deute comercial

Uns escanyats dòcils

Els 17 anys de govern del Partit Popular han deixat els comptes de la Generalitat Valenciana en una situació calamitosa. Despeses a cor què vols, projectes grandiloqüents i balafiament han provocat que a hores d'ara l'administració valenciana tinga la butxaca escurada. Meravellats com estaven per una economia que avançava a ritme de paleta i ciment, els successius governs d'Eduardo Zaplana i Francisco Camps van gastar molt per sobre de les seues possibilitats. D'aquells vímets, aquests cistells.

Tanmateix, l'ansia dilapidadora dels gestors de la cosa pública valenciana explica només una part de la situació actual. La sequera que travessen els comptes públics valencians no s'entén si no es té en consideració l'injust finançament que el País Valencià rep de fa més de 25 anys. El País Valencià és l'únic territori que, tot i tenir una renda *per capita*, inferior a la mitjana (un 11% inferior) aporta més diners que no en rep de Madrid (Catalunya també n'ha aportat més, però el seu nivell de riquesa era superior a la mitjana). La insuficiència de fons rebuts és un factor essencial per a entendre l'actual situació si tenim en compte que el sistema de finançament autonòmic proporciona aproximadament el 80% dels ingressos de les comunitats autònomes i que, alhora, el 65% de la despesa pública autonòmica s'ha de destinar a educació, sanitat i protecció social. La relació es ben senzilla: a menys diners disponibles, menys despesa pública o, en el seu defecte, més recurs a l'endeutament, com ha passat en el cas del País Valencià.

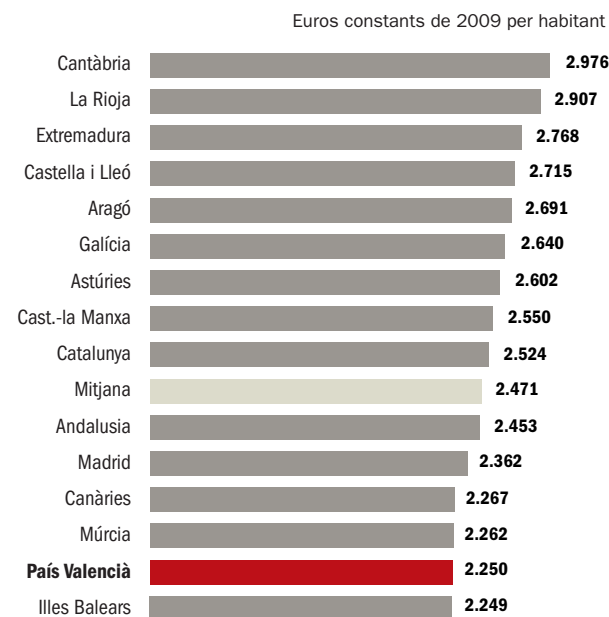
L'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (IVIE) va elaborar el passat mes de maig un estudi que analitza, fil per randa, la qüestió. Segons l'estudi, que l'IVIE va realitzar a instàncies de l'Associació Valenciana d'Empresaris (AVE), l'origen del mal finançament valencià rau en el fet que, quan es va dissenyar el primer model de finançament autonòmic, a principis dels vuitanta, es va prendre com a referència el nivell de prestacions que donava l'estat en cada territori. Com que al País Valencià el nivell de prestacions era menor del que realment li corresponia, la transferència de recursos que va quedar fixada també fou menor. Les successives revisions del sistema de finançament fetes fins ara no han millorat la situació, en bona part gràcies a la incapacitat (quan no desenteniment) dels representants polítics valencians per a visualitzar aquest llast davant Madrid.

Segons l'informe de l'IVIE, el País Valencià rep de fa 25 anys, un 10% menys de recursos que la mitjana de les comunitats autònomes. Així, si només en el període 2002-2009 el País Valencià haguera rebut un finançament *per capita* en la mitjana, els seus ingressos haurien crescut en 7.781 milions d'euros. En aquest supòsit, el deute acumulat a data de 2009 hauria estat de 7.709 milions d'euros i no de 15.490 com era aleshores.

L'estudi encarregat per AVE arriba a una conclusió contundent: "Mentre continua sense corregir-se la insuficiència de recursos derivats d'un sistema de finançament que penalitza

Sistema de finançament

Recursos del sistema de finançament autonòmic per a les comunitats autònomes de règim comú (mitjana 2002-2009).

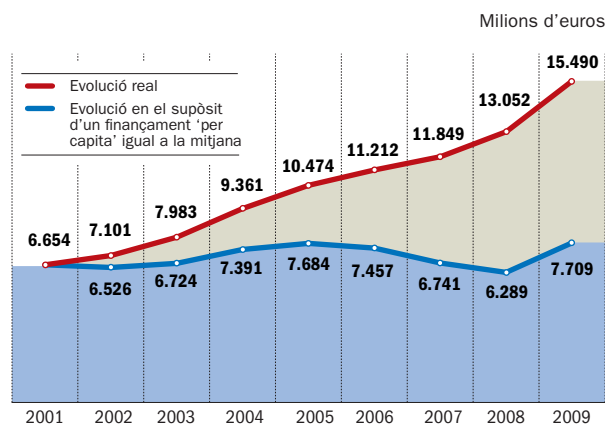

*Mitjana de les comunitats autònomes de règim comú.

Font: IVIE a través de la Secretaria General de Coordinació Autonòmica i Local, i INE

Evolució del deute

Evolució del deute autonòmic valencià: real i en el supòsit d'un finançament 'per capita' igual a la mitjana a partir del 2002.

Font: Banco de España, Secretaria General de Coordinació Autonòmica i Local, e INE

la Comunitat Valenciana i l'economia roman estancada, la reducció del dèficit recaurà sobre els valencians en forma de pujades d'impostos o nivells de despesa pública permanents situats per sota de la mitjana. Això significa reducció dels nivells de serveis difícilment compensable amb millores d'eficiència, i menys capacitat de despesa en inversió o programes d'estímuls de l'activitat econòmica".

en un deute financer. Els 4.500 milions d'euros enviats des de Madrid són un préstec a 10 anys que en el millor dels casos generarà interessos per valor de 1.662 milions d'euros. Si, com és pràctica habitual atesa la crítica situació de la Generalitat, es produeix una renovació del deute, els interessos podrien multiplicar-se fins als 8.502 milions d'euros. Pel que respecta al FLA, els valencians haurem de començar a tornar els vora 3.000 milions d'euros a partir de 2015 –doncs el préstec té dos anys de carència–. Caldrà sumar-hi 686 milions d'euros en interessos, si es paga en els terminis estipulats, o 3.511 en el cas probable que es produeixca una novació del deute.

A unes tals quantitats caldria sumar-hi els interessos que es deriven de les quantitats sol·licitades al FLA de 2013. Segons publicava dijous passat *Las Provincias*, Alberto Fabra demanarà uns 2.500 milions d'euros, dels quals 1.500 es destinaran als venciments de deute que hi ha compromesos per a enguany (molt menys que en 2012, quan els venciments sumaven 5.000 milions).

L'assumpció de més deute per salvar el dia a dia obri no pocs interrogants sobre el volum de compromisos que els actuals gestors del Partit Popular assumeixen de cara a la pròxima dècada. Durant els anys en què han estat governant, el País Valencià ha viscut una explosió del deute que només és superada per la de Catalunya. Per a Miquel Albert, director del Departament d'economia de la Universitat Jaume I de Castelló, "l'excusa del finançament" no pot ser una cortina de fum darrere de la qual amagar l'augment "tan exagerat del deute". "Qualsevol organisme, llar o persona ha d'ajustar les seues despeses als seus ingressos. Si gastes més del que disposes assumeixes riscos als quals no saps si podràs fer front", apunta Albert. Segons les xifres del Banc d'Espanya, el País Valencià tenia l'any 1995 –quan els populars van accedir al poder– 2.750 milions d'euros de deute (cosa que representava el 6,5% del PIB). L'any 2009 la xifra havia augmentat fins als 15.490 milions (15,2%). En el segon trimestre de 2012 la xifra era de 21.364 milions (20,8%).

El PSPV-PSOE ha anat més enllà i ha comptabilitzat en 84.200 milions d'eu-

A la tardor, els impagaments van provocar el tancament de les farmàcies durant quatre setmanes.

ros la hipoteca que aquest govern deixarà als seus predecessors d'ací al 2057. Segons el PSPV-PSOE, "els diners sobre els quals el Consell no podrà decidir és sis voltes superior al pressupost de la Generalitat Valenciana per a 2013 i representa el 83% del PIB valencià".

La llosa del deute es deixa ja notar en els pressupostos per a 2013. En uns comptes públics que registren una caiguda de fins al 7,1% respecte a l'any anterior, el govern d'Alberto Fabra destinarà més diners que mai a pagar els interessos del deute. En total, s'hi esmerçaran 1.292 milions d'euros, la qual cosa suposa el 10,1% del pressupost. De fet, només les partides de sanitat i educació (que acaparen el 71%) rebran més fons. "Exercici rere exercici, la Generalitat ha recorregut a artificis comptables per a amagar l'acumulació

de factures impagades i deute, confiant de solventar això a costa del creixement del futur –apunta el professor d'economia de la Universitat de València, Víctor Fuentes–. Ha mancat racionalitat i transparència a l'hora de gestionar la cosa pública".

El preu de l'incompliment. El del deute no és, però, l'únic front que els responsables del govern valencià tenen obert. Ara fa deu dies el Ministeri d'Hisenda va publicar unes dades que van fer saltar les alarmes i que qüestionen seriosament la capacitat de la Generalitat per a complir els objectius de dèficit marcats per Madrid.

Els governs autonòmics es van comprometre el mes de maig passat a adoptar mesures addicionals per a evitar desviaments sobre l'objectiu de dèficit (1,5% del PIB per a 2012 i 0,7% per a 2013). Aquestes van quedar especificades per cadascun dels governs autonòmics el passat maig en un pla econòmic-financer de reequilibri per al període 2012-2014 pactat amb el departament que dirigeix Cristóbal Montoro. Ara, el Ministeri d'Hisenda ha publicat el primer balanç del nivell de compliment fins el mes de setembre i els resultats posen de manifest que el País Valencià és lluny de satisfer els principis d'austeritat que Madrid i Brussel·les pregonen.

Així, en el seu pla de reequilibri, el Consell s'havia marcat com a meta retallar la despesa en 1.435 milions d'euros

Els diners concedits des de Madrid no són ajudes a fons perdut, sinó préstecs amb interessos que caldrà retornar

Si no compleix el límit de dèficit de l'1,5%, el Consell haurà d'aplicar més retallades

per quan tancara l'any 2012. Segons les dades d'hisenda, però, el retall, a data del 30 de setembre, havia estat de 266, una xifra molt llunyana de la pactada inicialment. El grau d'execució del compromís adquirit és de només el 19%. Tampoc no s'han fet els deures pel que respecta als ingressos. L'executiu de Fabra havia promès a Montoro augmentar els seus ingressos fins als 1.116 milions d'euros, però durant els tres primers trimestres de l'any només ho ha pogut fer en 146 milions. Només ha complert, doncs, amb el 13% de l'objectiu. Fet i fet, provoca que a data de 30 de setembre, el dèficit públic valencià se situara en l'1,6%, per sobre de l'1,5% que Montoro té marcat en roig.

Des de la Generalitat han tractat de minimitzar l'impacte d'aquests incompliments argumentant que no serà fins que no s'incorporen les dades del quart trimestre que es notaran els efectes de les mesures més dràstiques d'estalvi, preses després de l'estiu. En aquest sentit, des de la plaça de Manises han optat per veure el got mig ple i s'esforcen a recordar que en el tercer trimestre de 2011 el dèficit ascendia al 3,34%.

Amb tot, es fa complicat creure que la Generalitat serà capaç d'assumir en un sol trimestre els 2.139 milions d'estalvi de més que li pertocaria fer per complir amb allò pactat amb Madrid. Els tres àmbits a què la Generalitat havia fiat la recuperació eren la reestructuració del sector públic empresarial, la venda de patrimoni i el canvi en el model de gestió de la sanitat pública. Pel que fa al primer, l'equip de Fabra s'està trobant amb més problemes que no es pensava per a aprimar l'entramat d'empreses públiques. La judicialització de l'Expedient de Regulació d'Ocupació de RTVV n'és un bon exemple. Pel que fa a la segona qüestió, la Generalitat preveia desprendre's de part del seu patrimoni per obtenir liquiditat. La

gamma de *productes* en oferta anava de solars a oficines a Madrid o edificis tan emblemàtics com La Cigüeña. Tanmateix, en un mercat immobiliari estancat, la major part de patrimoni no ha trobat comprador. Des de la Conselleria d'Hisenda confien, no obstant, de poder executar el pla de venda durant els pròxims mesos, i adverteixen que "l'objectiu és vendre, no malvendre".

Finalment, hi ha la qüestió del canvi de gestió sanitària. La intenció primera de l'executiu de Fabra era traspassar a empreses privades abans d'acabar l'any tota la gestió no assistencial i les anomenades "prestacions sanitàries suplementàries" –ressonàncies, ambulàncies, oficines de farmàcia hospitalària...– en concessions de 15 anys. La mesura havia de permetre ingressar 360 milions d'euros. Tanmateix, el relleu del conseller Luis Rosado per Manuel Lombart ha dut a paralitzar tots aquests canvis.

Plens poders per a Madrid. Arribats en aquest punt, la pregunta és què passarà si, com és previsible, el País Valencià no assoleix l'objectiu de dèficit de l'1,5%. Les normes que regulen el Fons de Liquiditat Autòmic estableixen que les comunitats autònomes que incompliquen el pla de reequilibri presentat al maig hauran de proposar noves mesures per a poder-se ajustar a l'objectiu de dèficit. És a dir, hauran de continuar amb les polítiques d'austeritat, tornar a passar la tisora i incrementar la càrrega impositiva sobre els ciutadans. I si tampoc amb noves mesures complementàries s'assoleixen els paràmetres, quedarà oberta la porta a la intervenció plena del País Valencià. Així ho marca la llei aprovada el juliol passat que dona forma al FLA. La llei diu que, cas de produir-se incompliments, s'anul·larà la disponibilitat de crèdit, es tancarà l'accés als mecanismes de finançament i les comunitats hauran de pagar una mena de multa (un dipòsit equivalent al 0,2% del PIB). A més, el ministeri tindrà potestat per a modificar els plans elaborats des de la comunitat autònoma, així com tutelar-ne l'aplicació. Els *homes de negre* procedents de Madrid, via AVE, podran aleshores pilotar amb plens poders el destí del País Valencià.

Violeta Tena

D'esquerra a dreta: Cristina Moreno, del PSPV-

Ara fa un any, l'estat va haver d'avaluar la Generalitat per tal de pagar un crèdit al Deutsche Bank. D'aleshores ençà, el Consell no ha deixat de recolzar-se en la crossa de Madrid. Ho neguen repetidament, però el País Valencià està intervingut *de facto*?

—CRISTINA MORENO: Sens dubte que sí. Si *intervingut* vol dir que qui paga, mana, això és el que ara mateix ens passa a nosaltres.

—LLUÍS TORRÓ: D'intervinguts, és clar que ho estem. El Consell no té capacitat de maniobra i els partits de l'oposició no podem ajudar-los perquè, a la fi, han de fer allò que els indica Madrid.

—MIREIA MOLLÀ: En efecte, aquestes fórmules de rescat estan pensades perquè restes submís a qui marca les regles del joc. L'estat no ens deixa marge de maniobra i, d'aquesta mane-

PSOE; Mireia Mollà, de Compromís i Lluís Torró, d'Esquerra Unida.

Solucions de regla de tres

Les enquestes indiquen que el 2015 el PP podria perdre la Generalitat. En cas que els grups de l'oposició conformaren un govern tripartit, com farien front als 84.200 milions en compromisos de pagament? Com equilibrarien els comptes públics? Com reactivarien una economia amb 570.000 desocupats? EL TEMPS ha assegut en una mateixa taula Cristina Moreno (PSPV-PSOE), Mireia Mollà (Compromís) i Lluís Torró (Esquerra Unida), diputats a les Corts experts en economia.

ra, ha contribuït a ampliar encara més aquesta estafa. Hi estem lligats de peus i mans, ens duen cap a la ruïna.

—C. MORENO: Els diners que han arribat del Fons de Liquiditat Autònomic (FLA) per a satisfer els impagaments, caldrà retornar-los més endavant. Ens estem endeutant encara més per pagar els deutes que ja tenim contrets. Aquest és un cercle viciós de què ens costarà moltíssim eixir.

—Tant Francisco Camps, abans, com Alberto Fabra, ara, asseguren que aquesta situació d'asfíxia té a veure amb els problemes de finançament que arrosseguem de fa 25 anys. També ho afirmen els empresaris, els sindicats i un estudi de l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (IVIE). En quina mesura hi ha afectat?

—M. MOLLÀ: Culpabilitzar el sistema de finançament de la situació que patim resulta molt senzill. Ara bé, amb uns gestors com els actuals i un finançament més just, tampoc no ens hauríem estalviat el balafament de diners i els casos de corrupció.

—L.L. TORRÓ: No podem saber què haurien fet aquests gestors amb més diners. Potser no estariem tan malament. Però, tal com diu Mireia, tampoc no estariem molt més bé. Tant els actuals gestors com aquells que van precedir-los n'eren del tot conscients, del finançament que tenien. Per tant, haurien d'haver fomentat polítiques econòmiques que dugueren més prosperitat i que generaren els recursos que no arribaven per la via del finançament. Per comptes d'això, però, van abocar els diners en sobrecostos injustificats i grans esdeveniments.

—C. MORENO: L'informe de l'IVIE demostra quelcom que ja sabíem: que la Comunitat Valenciana sempre ha estat mal finançada, cosa que posa en evidència les suposades virtuts del model Zaplana, del qual es vantava el PP. L'informe també diu que el percentatge de deute assumit a conseqüència dels grans projectes només representa l'11% del total de deute, però els 17 anys de gestió del PP van molt més enllà dels grans projectes. No es poden passar per alt els contractes als amics, els sobrecostos... Quan advertíem del nivell de deute, [Vicente] Rambla [vi-

ce-president amb Francisco Camps] deia que el deute l'ocupava però no el preocupava, perquè els interessos estaven molt baixos.

—M. MOLLÀ: ...I d'ací vam passar a Gerardo Camps [vice-president i conseller d'Economia], a qui el preocupava però no l'ocupava.

—LL. TORRÓ: Una altra qüestió clau és l'enorme cost d'oportunitat que tenen els diners que s'han gastat. Perquè si aquests diners s'hagueren dedicat a inversió productiva, el deute hauria generat prou ingressos per a cobrir l'endeutament.

—M. MOLLÀ: Siga com siga, una vegada arribats a aquest punt, què hem de fer a partir d'ara?

—**S'han augmentat les taxes universitàries, les taxes judicials, s'han deixat de contractar professors, es liquiden empreses públiques... Efectivament, què més es pot fer? Hi ha marge per a continuar amb l'ajust que reclama Madrid?**

—M. MOLLÀ: Al Consell gairebé no li queda marge de maniobra. D'una banda, esperen a veure què els concedeix Madrid, i de l'altra, proven de malvendre tot allò que pugen. Mentrestant, ni revisen la política fiscal en profunditat ni apliquen plans d'estímul econòmic.

—C. MORENO: Jo estic en contra de la majoria de mesures que anuncien, encara que finalment no acostumen a materialitzar-les. Amb tot, un cop les han suggerides, sovint sí que apareixen reflectides en els comptes de la Generalitat.

—**La publicació de les dades d'hisenda referides al compliment del pla de reequilibri financer fins el tercer trimestre de l'any passat ha aixecat bastant polseguera, atès que l'estalvi era cinc vegades menor del previst i el dèficit se situava a l'1,6%, una dècima per damunt del màxim anual permès. El vice-president i portaveu, José Císcar, garanteix que les dades del quart trimestre recolliran els efectes de les mesures d'estalvi aplicades pel Consell i que es complirà amb l'objectiu del dèficit.**

—LL. TORRÓ: Tampoc no és cert, això. Un dels grans problemes que tenim és la diferència entre allò que diuen i allò que fan. No compliran l'objectiu

de dèficit, sinó que es limitaran a aplicar artificis comptables que maquillen els números.

—C. MORENO: Diuen el que els va bé, però la realitat els supera.

—**Què passarà si no comença prompte la recuperació econòmica? L'any 2012 s'ha salvat gràcies als crèdits de l'ICO, el Pla de Proveïdors i el FLA. Ni que hi haja un altre FLA el 2013, què succeirà si s'estreny encara més la corda?**

—M. MOLLÀ: Crec que la Generalitat està en fallida i que algun dia ho reconeixeran públicament. Tot apunta que hauré de ser rescatats. Ja m'agradaria tenir un govern que es plantara i diguera que no accepta aquestes regles del joc, però la realitat és una altra.

—C. MORENO: La prioritat absoluta dels polítics valencians hauria de ser plantar-se a Madrid i exigir el finançament que ens pertoca. Cal agafar el bou per les banyes i explicar amb claredat a la ciutadania quina situació travessem, explicar-los que cal una reforma fiscal i moltes altres mesures addicionals. La solució no hauria de ser la intervenció, hi ha unes altres vies, que no s'han explorat encara.

—M. MOLLÀ: El Consell hauria de plantar-se. Com és possible que les comunitats autònomes tinguen un objectiu de dèficit inferior a l'estatal, si són elles les que gestionen les competències més costoses? Però tinc la certesa que Fabra no es plantarà, i per tant, l'única solució que ens queda és la intervenció. A les arques públiques valencianes no hi ha un sol euro, són a les portes d'un crac total.

—C. MORENO: El crac, ja el tenim. Ara toca governar-lo.

—LL. TORRÓ: Jo també sóc molt pessimista. Les mesures que s'adopten, cada volta ens afonen una mica més.

—**En el discurs d'any nou, Fabra ha instat l'oposició i els agents socials perquè arriben a un consens que aplane l'eixida de la crisi. És factible? Sobre quines bases caldria edificar-lo?**

—LL. TORRÓ: Com ens podem refiar de qui no respon a les nostres preguntes en les sessions de control de les Corts? L'oposició no sabem quina és la situació real dels comptes públics valencians, urgeix una auditoria exhaustiva del deute.

Cristina Moreno: “La prioritat dels polítics valencians hauria de ser exigir el finançament que ens pertoca”

—M. MOLLÀ: Hem d'establir una moratòria del pagament del deute i auditar-lo a fons. La ciutadania ha de saber què paga, a què corresponen els deutes. Cal obrir els calaixos i esbrinar-ne els motius.

—C. MORENO: Val a dir que partim d'un escenari irreal, perquè no som al punt d'inflexió que diu Fabra. Tant de bo fóra així, però cap dada no apunta en aquesta direcció.

—**Ell s'hi ha referit després que la desocupació haja descendit durant tres mesos consecutius. La dada del desembre, de fet, era la millor dels darrers catorze anys.**

—C. MORENO: D'acord, però som ben lluny del punt d'inflexió. I en efecte, tal com diuen Esquerra Unida i Compromís, primerament hem de saber com estan les coses. Nosaltres hem calculat els compromisos de pagament assumits per la Generalitat, i en total superen els 84.000 milions.

—LL. TORRÓ: Una auditoria completa ens permetria saber què paguem i quines coses no hauríem de pagar...

Lluís Torró: “Fabra no ha proposat res que matise les polítiques clàssiques del PP”

—Què és allò que no s'hauria de pagar?

—LL. TORRÓ: Hi ha sobre costos descomunals a Ciegsa [l'empresa pública encarregada de construir els centres escolars], a la Ciutat de les Arts i les Ciències... N'hi ha que han viscut de les arques públiques tot aquest temps, i això s'ha de saber.

—M. MOLLÀ: L'opacitat, les clàusules de confidencialitat, la impossibilitat d'accedir als contractes des de l'oposició... Ací és on s'amaguen les il·legalitats.

—La Sindicatura de Comptes no arriba prou lluny, doncs.

—C. MORENO: La Sindicatura ha hagut d'assumir, d'uns anys ençà, moltes competències que no li eren pròpies. Com a conseqüència d'això, ha canviat el seu funcionament: ha passat d'elaborar una auditoria com cal a fer-hi una ullada i algun mostreig que no ho analitza tot.

—LL. TORRÓ: En el seu últim informe, la Sindicatura de Comptes analitzava únicament tres contractes de

Vaersa [l'empresa pública d'aprofitament de residus], i en tots tres hi havia irregularitats!

—M. MOLLÀ: La dinàmica actual impedeix que l'oposició i la Sindicatura fiscalitzem el govern, i això s'ha d'acabar. D'altra banda, és l'hora que els valencians ens empoderem i plantem cara a Madrid: la política d'austeritat ens ofega.

—En temps de bonança, Fabra hauria governat amb més seny que no van fer-ho Zaplana o Camps?

—C. MORENO: Com a alcalde de Castelló, Fabra va aprovar un pla general d'ordenació urbana que ara ha tombat la justícia. Fabra, com Camps respecte a Zaplana, prova de fer veure que “jo no sóc aquell, jo sóc un nou PP”, però ja fa un any i mig que mana i sembla com ell. Si tenim en compte això, podem deduir que en temps de bonança hauria actuat com Camps.

—M. MOLLÀ: Alberto Fabra és deixeble de Carlos Fabra, la persona que segurament representa millor la corrupció al País Valencià.

—LL. TORRÓ: No és un problema de persones, sinó de programes. Fabra no ha posat damunt de la taula cap proposta que matise les polítiques clàssiques del PP.

—Sí que ha renunciat a alguns dels grans esdeveniments que caracteritzaren l'etapa anterior i ha abandonat el discurs grandiloqüent.

—C. MORENO: Sí, però sota l'argument que no poden pagar-ho, no perquè hi estiguen en contra. En aquesta comu-

Mireia Mollà: “Hem d'establir una moratòria en el pagament del deute i auditar-lo a fons”

nitat hem nugat els gossos amb llonganisses, i això ho ha contaminat tot.

—Si en passar les pròximes eleccions hi haguera un canvi de govern, quines haurien de ser les primeres mesures a prendre?

—C. MORENO: Primer de tot caldria saber què hi ha allà dins, i saber-ho al més prompte possible. Després caldria plantar-se davant Madrid en defensa d'un sistema de finançament més just, i mentrestant, demanar-ne un avançament.

—LL. TORRÓ: Aquesta reivindicació és imprescindible, i d'arguments, en tenim a cabassos. El País Valencià és l'única comunitat autònoma que té una renda *per capita* inferior a la mitjana i que, tanmateix, hi contribueix per sobre de la mitjana.

—M. MOLLÀ: Abans d'entrar-hi caldria decidir quins creditors cobraran primer i quins ho faran més tard. I tot seguit, trucar a Madrid per fer-los saber que la submissió ja és història.

—I si Madrid ignorara l'exigència d'un millor finançament?

—C. MORENO: Doncs caldrà insistir-hi, perquè als valencians, ens hi han de tenir en compte.

—M. MOLLÀ: Com que en temps de Zapatero el PP hi va insistir tant, han creat una opinió pública favorable a aquesta reivindicació. El govern que brande la bandera del finançament comptarà amb el suport de la ciutadania.

—LL. TORRÓ: Ens cal un govern ferm davant Madrid. Cal plantar-se i soterrar la idea del comte-duc d'Olivares, allò de “los valencianos son muelles”. Si no, no ens en sortirem, perquè costarà de persuadir-los. Si canvien el model de finançament, hauran admès que hem estat infrafinançats durant molts anys.

—En aquest cas, reclamareu el deute històric?

—M. MOLLÀ: Ja està comptabilitzat, n'hi ha informes... Per què no hauriem de fer-ho?

—LL. TORRÓ: Si a Andalusia se li va reconèixer, per què no se'ns hauria de reconèixer a nosaltres també, que hem estat reiteradament perjudicats?

—Quines altres mesures teniu al cap si arribeu a governar a partir de 2015?

—LL. TORRÓ: És urgent revisar la política fiscal: apujar els impostos a qui realment pot pagar-los, crear l'Agència Valenciana Tributària prevista a l'Estatut, la persecució del frau fiscal...

—C. MORENO: Nosaltres hem aportat les nostres pròpies propostes en aquesta matèria. Per què no gravar només a les rendes més altes les transmissions patrimonials, que el PP ha gravat a tothom? Per què no paga més qui té un iot? Per què no implantem un impost a la banca, com ja han fet a Extremadura? Són vies de recaptació d'ingressos que el PP ha renunciat a explorar.

—M. MOLLÀ: I s'ha de reestructurar l'administració pública amb seny i no com ells pretenen fer-ho ara.

—El 65% de la despesa pública autonòmica es destina a les partides anomenades “socials”, això és, sanitat, educació i serveis socials. Us podeu comprometre a no fer-hi retallades?

—C. MORENO: És cert que una part

FRATS I CAMPS

Els tres partits en l'oposició veuen peremptori reclamar a Madrid la millora del finançament del País Valencià

important dels diners públics es destinen a sanitat, educació i serveis socials, però això no significa que es gestionen correctament. Així doncs, hi ha marge per a assegurar els serveis bàsics. Potser es retocaran els concrets dels instituts que en tenen, però

no hi haurà cap retallada als instituts públics.

—La gestió privada dels hospitals públics que pensa aplicar l'actual executiu seria reversible?

—C. MORENO: Els socialistes ens hem compromès que, en el cas d'ar-

ribar al Consell, així ho farem. Ho ha avançat el nostre secretari general, Ximo Puig.

—LL. TORRÓ: Ha quedat demostrat que la sanitat plenament pública és el millor model possible. Per tant, si arriben a privatitzar-ne la gestió, hauríem de recuperar-la ràpidament. És el més just, equitatiu i eficient. No resultarà senzill, però caldrà fer-ho.

—C. MORENO: Ací subjau un altre problema: el partit que ara ens governa no té clar quin model de comunitat vol. Quan li ho demanem a Fabra, el màxim que ens diu és que el seu model és el manteniment de la Ford i l'arribada d'Ikea. Aquest govern no sap què vol ni té iniciativa pròpia.

—M. MOLLÀ: Ara fa poc, en la comissió de pressupostos de les Corts, [Vicente] Betoret [diputat del Partit Popular] va pronunciar una frase que considere molt significativa d'allò que pensen: "No estem en condicions d'escollir quin tipus de treball volem que es cree".

—Una altra proposta de les vostres respectives formacions, per bé que amb diferent forma i intensitat, és la creació d'una banca pública valenciana. En seríem els pioners, a l'estat.

—M. MOLLÀ: Podem ser-ho. La base podria ser l'Institut Valencià de Finances (IVF), que no té la utilitat que caldria. Nosaltres som partidaris d'una banca pública a petita escala que atenga les necessitats ciutadanes.

—C. MORENO: Ara mateix una banca pública és ben necessària. Personalment, crec que cal una reforma europea a tots els nivells, una reforma valenta que comporte moltes més coses, més enllà de la creació d'un banc públic a escala regional.

—LL. TORRÓ: Sense un instrument públic de finançament, no hi haurà una eixida a la situació en què ens trobem. Podríem haver aprofitat els processos de nacionalització de la CAM o de Bankia, però, com que ja hem fet tard, haurem d'explorar unes altres vies, com per exemple a través de l'IVF, les caixes rurals o Caixa Ontinyent, a fi de donar resposta a les demandes de crèdit dels valencians.

*Víctor Maceda
Violeta Tena*

La mort tenia un preu

De cada 100 euros que deu la Generalitat, dotze tenen a veure amb els megaprojectes impulsats pel PP. Més de 2.600 milions que, segons el Consell, han col·locat al mapa el País Valencià. I l'han descol·locat, també.

Clint Eastwood tenia només 35 anys, però ja era famós quan l'any 1965 van contractar-lo com a protagonista principal de *Per qualche dollaro in più* (*La mort tenia un preu*). Diuen que li van pagar 50.000 dòlars, una quantitat desorbitada en aquell moment, però tant els productors —Alberto Grimaldi i Arturo González— com el director —Sergio Leone— tenien clar que l'estrella del seu *spaghetti western* havia de ser ell i que la música havia d'anar a càrrec d'Ennio Morricone. El film, enregistrat a Madrid i Almeria, va tenir força èxit, perquè de mitjans, tampoc no se'n van voler estalviar. I ja se sap que amb diners, torrons.

Eduardo Zaplana i Francisco Camps van vestir-se de Grimaldi i González per col·locar al mapa la seua pel·lícula particular, el País Valencià del segle XXI. Un país modern, dinàmic, colorista i atractiu que no sols marcara un abans i un després amb l'etapa anterior, sinó amb tota la seua existència prèvia.

Hi van esmerçar milions a cabassos: en un primer moment, de pessetes, i més endavant, d'euros. I aquests milions, al seu torn, havien de cridar l'atenció de milions de persones, les quals, per acabar de tancar aquest cercle virtuós, haurien de deixar-s'hi més milions d'euros dels que inicialment s'hi havien abocat.

En primer terme, el PP va desenvolupar el macrocomplex de la Ciutat de les Ciències. Les obres havien de costar menys de 500 milions, però van implicar una despesa d'1.102.903.740,66 euros, 94 milions dels quals van recaure al compte corrent suís de l'arquitecte, Santiago Calatrava, que ingressava un percentatge dels sobrecostos.

De tot el recinte, l'únic edifici rendible és l'Oceanogràfic, que la Generalitat ha llogat a l'empresa Parques Reunidos —la gestora, entre més, del parc d'atraccions de Madrid— a canvi d'1,5 milions anuals. La resta del complex, la gestiona l'empresa pública CACSA, la qual acaba de plantejar un ERO al 40% dels seus treballadors. El cost del manteniment de tot plegat resulta indesxifrabable.

Això a banda, a Castelló de la Plana Calatrava va dissenyar un centre de convencions pel qual la Generalitat va abonar-li 2,7 milions d'euros però que mai no s'ha construït. En cobrar els seus emoluments a Suïssa, però, Calatrava no factura l'IVA. Un mal menor.

Terra Mítica, emblema de la megalomania estrenada per Zaplana, va comportar una inversió pública de 376 milions d'euros, a més de la participació decidida de les dues caixes d'estalvi del país, Bancaixa i la CAM. El parc temàtic va fer suspensió de pagaments, les caixes ja no són valencianes i la Generalitat ha venut la infraestructura lúdica en qüestió per només 65 milions. De la mateixa manera, l'aeroport de Castelló, ideat en temps de Zaplana i inaugurat per Camps, ha costat pels volts dels 200 milions que ara s'esperen recuperar a través d'un fons d'inversió llibi que hi ha presentat una oferta.

Zaplana també va parir la Ciutat de la Llum, en aquest cas a Alacant. La Generalitat va posar-hi 274 milions, però el recinte perdia més de 20 milions d'euros en cada exercici. S'hi rodaven pel·lícules, sí, però gràcies a les subvencions de l'administració, que mirava així de justificar el projecte. Els estudis són a la venda i la UE exigeix que se li retornen els diners que també hi va posar al seu dia.

EL TEMPS / PRATS I CAMPS / EFE

Amb Camps, els excessos van fer el sùmmum. El gran premi de València de Fórmula 1, condicionat a la seua victòria electoral, no havia de costar “ni un sol euro” als valencians, però ha calgut pagar més de 80 milions per quatre edicions i, per a acabar-ho d’adobar, assumir el deute de l’empresa Valmor, de 16 milions, que havia de gestionar el negoci i ha quedat dissolta. En formaven part Bancaixa, l’empresari Fernando Roig i l’ex-pilot Jorge Martínez, *Aspar*.

La Copa de l’Amèrica del 2007 i la

seua repetició al cap i casal, el 2010, va comportar la remodelació de la dàrsena interior del Port de València, amb una dedicació de 350 milions, a més del pagament dels cànon corresponents. Més de 400 milions en total, sufragats a partir de crèdits de l’ICO que Generalitat i Ajuntament es van comprometre a retornar.

La torna, a Alacant, fou la Volvo Ocean Race. Va esdevenir-ne punt de partida, amb una despesa de 30 milions que, segons el Consell, es van satis-

fer mitjançant els patrocinis. Les obres d’adequació del port alacantí, a càrrec de la Generalitat, van ascendir a 15 milions d’euros més.

A València també hi ha hagut Open de Tennis. No se sap amb certesa el cost de les cites del 2009 i del 2010, però sí el de les del 2011, 2012 i 2013: 3,68 milions, 3,16 milions i 3,24 milions, respectivament. De la seua banda, cadascuna de les quatre edicions del Màsters de Golf de Castelló, celebrat al camp de Borriol on sempre juga Carlos Fabra, va costar

1. Open de Tennis de la Comunitat Valenciana. **2.** Ciutat de les Arts i les Ciències, València. **3.** Obres d'un col·legi aturades per part de Ciegsa. **4.** La Global Champions Tour d'hípica. **5.** Altar de la visita papal a València del 2006. **6.** Publicitat de Canal 9 a les samarretes del València i del Vila-real. **7.** Ciutat de la Llum, Alacant. **8.** Els fórmula 1 corren per la marina America's Cup. **9.** Terra Mítica, parc temàtic de Benidorm. **10.** Màsters de Golf Costa del Azahar. **11.** Inauguració de la Volvo Ocean Race a Alacant.

entre dos milions i 3,5 milions, entre el 2008 i el 2011. I ben a prop, a la capital de la Plana, els plànols i sous de l'ex-alcalde José Luis Gimeno –predecessor d'Alberto Fabra en l'alcaldia– com a director de la Ciutat de les Llengües, van suposar una despesa de més de 200.000 euros. Als terrenys, no hi ha res. Novament a València, els joqueis més elitistes del món –Onassis, Casiraghi, Ortega, Martínez de Irujo...– van citar-se del 2009 al 2011 per disputar la Global Champions Tour. Cada any, la prova va

costar més de 300.000 euros.

I amb les empreses públiques, més ruïna: RTVV pagava més de 50 milions l'any al València CF i vora 20 al Vila-real per un drets televisius que revenia per la meitat a uns altres operadors, i emetia les curses de Fórmula 1 per 26 milions tot i que La Sexta hi obtenia molta més audiència, mentre Ciegsa feia els col·legis tres vegades més cars que els d'Extremadura. RTVV deu 1.300 milions i ha plantejat un ERO del 70% de la plantilla, i Ciegsa, amb 2.250 milions de deute, ja

no fa cap ni una obra.

Però el gran secret, un secret vaticà, és el cost de la visita papal del 2006 a València. RTVV va abocar-hi 14 milions i l'altar va costar 600.000 euros. La trama *Gürtel* se'n va beneficiar, i el PSPV-PSOE, en una estimació potser exagerada, va quantificar la despesa global en aquells dos dies de 60 milions d'euros. L'executiu ha callat com si fóra Eastwood: sense perdó.

Victor Maceda